

“Türk İlaç Endüstrisi Ekonomik Sorunlar ve Mevzuata Dayalı Açmazların Kısılacında Zorluklarla Dolu Bir Seneyi Daha Geride Bırakıyor”

Yazar

winally

-

8 Aralık 2023

İlaç Endüstrisi İşverenler Sendikası Genel Sekreteri Savaş Malkoç

W- [İlaç Endüstrisi İşverenler Sendikası'nın Genel Sekreteri Savaş Malkoç'dan Türk ilaç endüstrisi özelindeki özel değerlendirmelerini ; Mayıs 2023 ; \[Türk İlaç Endüstrisi Önündeki Engellerle Mücadele Etmeye Devam Ediyor\]\(#\)](#)

ve Kasım 2022’de; [İlaç Endüstrisi Zorluklarla Dolu Bir Sene Geçirdi](#)
değerli görüşlerini paylaşmıştık.
Güncele dair değerlendirmesini sunuyoruz;

İlaç Endüstrisi İşverenler Sendikası’nın Genel Sekreteri Savaş Malkoç;
Öncelikle Cumhuriyetimizin 100. yaşını geride bıraktığımız bu anlamlı yılda
bir kez daha Ulu Önderimiz Mustafa Kemal Atatürk’ü ve tüm dava
arkadaşlarını sonsuz bir saygı ve minnetle anıyor, Türk ilaç endüstrisi olarak
Cumhuriyetimiz için var gücümüzle çalışmaya devam ettiğimizi belirtmek
istiyorum.

Bu önemli yılda gönül isterdi ki Türk ilaç endüstrimizin gücünü, geleceğe yönelik projelerini, bu yolda yaptığı hazırlıkları paylaşalım. Ancak maalesef **bu seneyi de tüm enerjimizi ve zamanımızı kısa vadeli sorunlarımıza çözüm üretmeye çalışarak, ekonomik açıdan büyük zorluklar altında geçirdik.**

2023 yılı aynı zamanda çok büyük acıların yaşandığı bir sene olarak tarihe geçti. 6 Şubat tarihinde yaşadığımız ve on binlerce insanımızın vefatına, yüzbinlerce insanımızın ise yaralanmasına neden olan **deprem felaketleri**, bölgede yaşayan insanlarımız için tam bir yıkım olmuştur. Bu büyük acının içerisinde bize düşen dayanışmayı gösterebilmiş olmak, bizler için az da olsa bir teselli kaynağı oldu. **İlaç endüstrisi olarak, ülkemizin ve milletimizin bu sancılı döneminde el ele vererek zoru başardık ve bölge halkının ihtiyaç duyduğu ilaçları TİTCK ve Sağlık Bakanlığı ile koordinasyon içinde ivedilikle tedarik ettik.**

Endüstri olarak 2023 yılı başta işgücü, etkin madde, enerji ve ambalaj malzemeleri olmak üzere üretim maliyetlerindeki astronomik yükselişlerle mücadeleyle geçirdik. Bir de bu maliyetlerin üzerine EYT yasası ve deprem vergisinin finansman yükleri eklendi.

Geldiğimiz noktada, çok uzun yıllardır devam eden ve son yıllarda daha da sıkıntılı bir hal alan **mali sorunlar nedeniyle ilaç endüstrimizin her anlamda hızla kan kaybettiğini üzümlere ifade etmek zorundayız.**

Yaşadığımız mali sorunların ana nedenini kamu bütçesinden ilaca ayrılan payın yıllar içinde azalması oluşturuyor;

2009 yılında %1,6 olan ilaç harcamalarının ülkemiz Gayrisafi Yurt İçi Hasılası içindeki payı, 2022 yılında %0,68 gibi tarihin en düşük düzeyine kadar geriledi.

Orta Vadeli Plan'ın öngörülerine bakıldığında 2023 yılında da bu oranın %0,7'nin altında kalmaya devam edeceği anlaşılıyor.

Dünyanın en kapsamlı sağlık sistemlerinden birisine sahip ülkemizin, yaşlanan ve artan nüfusuna yeterli sağlık hizmeti sunabilmesi için uygun bir bütçeyi tahsis etmesi artık elzem hale gelmiş durumda. Dolayısıyla, **ilaca ayrılan kamu bütçesinin GSYİH içindeki payının, 2002-2021 yılı ortalaması olan %1,1 düzeyine çıkartılması büyük önem taşıyor.**

Bir diğer hayati sorunumuz ise maalesef mevcut ilaç fiyatlandırma mevzuatının içinde bulunduğumuz yüksek enflasyon ortamında artık tamamen işlevini yitirmiş olması.

Bugün geldiğimiz ekonomik koşullarda, 32 TL'ye yaklaşan güncel piyasa Avro kuruna karşılık, 14,0387 TL düzeyindeki ilaç kuruyla ileri teknolojiye dayanan, kesintisiz yatırım gerektiren bir endüstriyi ayakta tutmamız mümkün değil. Kurlardaki hızlı artış nedeniyle ilaç kurunun güncel piyasa kuruna oranı da her geçen gün endüstrimiz aleyhine azalıyor. Nitekim, 2015 yılında %73,8 olan bu oran temmuz ayında yapılan sınırlı artış öncesinde %36'lara kadar geriledi. Bugün ise %44,8 seviyesinde.

Ekonomik gerçeklerle bağdaşmayan bu uygulamanın yükünü uzun yıllardır ilaç endüstrisi olarak sırtımızda taşıyoruz. Ancak ülkemizin çok uzun yıllardır görmediği **yüksek enflasyon ve TL'nin hızlı değer kaybı**yla mücadele ettiği bu süreçte bu yükü daha fazla taşımamız mümkün değil.

Bu mali sıkıntılar nedeniyle ilaç üreticisi firmalar varlıklarını devam ettirebilmek adına ilave tedbirler almak zorunda kalıyor. **Nitekim, birçok firmamız başta işgücü olmak üzere üretim maliyetlerini azaltmaya yönelik tedbirler ve istihdamı azaltacak önlemler üzerinde çalışmaya başlamak zorunda kaldı.**

Dolayısıyla, **yerli ilaç endüstrisinin varlığını koruması ve gelişimini devam ettirmesi için mevcut ilaç fiyatlandırma sisteminin mutlaka reforme edilmesi gerekiyor.**

Yeni ilaç fiyat mevzuatında; referans fiyat sistemi mutlaka korunmalı ancak aksayan yönleri düzeltilmelidir. Bu kapsamda; yeni mevzuatta 5 kaynak ülkeden fiyatı en düşük olan değil; 5 kaynak ülkenin fiyatının aritmetik ortalaması esas alınmalıdır.

Ayrıca, **ilaç kuru** belirlenirken bir önceki yılın ortalama Avro değerinin %60'ı yerine %100'ü alınmalı ve Şubat ayı sonunda değil yılın ilk iş günü devreye girmeli, bu kur yılda 1 defa değil her 6 ayda bir güncellenmelidir. Bu yönde değişiklikler yapıldığında, ilaç kurunu belirlerken Avro dışında ilave bir kriterin kullanılmasına da gerek kalmayacağını düşünüyoruz.

Diğer taraftan, **ilaç fiyatlandırma mevzuatında** bu düzeltmeler yapılana kadar kısa vadede de endüstrimizin içinde bulunduğu mali sıkıntıları rahatlatacak adımların ivedilikle atılması gerektiğini düşünüyoruz.

Bu kapsamda, ilaç kuru geçen sene olduğu gibi Aralık ayı içinde açıklanmalı ve açıklanacak kur özellikle üretim maliyetleri ve enflasyonda yaşanan yüksek oranlı artışlar da dikkate alınarak belirlenmeli, ayrıca kur Temmuz ayı başında 6 aylık kur gelişmelerine göre mutlaka güncellenmelidir. Bununla birlikte ucuz ilaçlara da ilave artış verilmesi bu ilaçların üretimlerinin devam etmesini sağlayacak ve olası ilaç yokluklarının yaşanmasına bir süre engel olacaktır.

Endüstrimizi mali açıdan zorlayan bir diğer sorun da geri ödeme politikalarıdır. İlaç kuru politikası nedeniyle zaten düşük fiyat alan endüstrimiz buna ilave olarak SGK tarafından uygulanan mevcut geri ödeme sistemi nedeniyle %41'lere varan iskontolar yapmak zorundadır.

Fiyatlandırma ve geri ödeme alanındaki bu uygulamalarının sonucunda ülkemizdeki **ilaç fiyatları hammaddeyi aldığımız Hindistan'da üretilen ilaçların fiyatlarından bile daha düşük hale gelmiştir.**

Öyle ki fiyat sistemimizde hemen hemen tüm ürünlerde en düşük fiyata sahip Yunanistan'da bugün 10 Avro olan bir ilacın fiyatı Türkiye'ye fiyatlandırma sistemi, ilaç kuru uygulaması, SGK iskonto oranlarıyla 1,94 Avro olarak giriyor. Bu ekonomik olarak sürdürülebilir bir durum değildir.

Uzunca bir süredir ilaç geri ödeme politikaları sadece kamu maliyesi bakışıyla belirlenmekte, hastaların ilaçlara erişimi ve Türk ilaç endüstrimizin geleceği perspektifleri göz ardı edilmektedir. Oysa **ilaç ve genel olarak sağlık sektörleri dışsallığı çok yüksek sektörler olup, bu alanlara yapılacak harcamaların bir maliyet unsuru olarak değil, ülkemizin toplam verimliliğini artıracak "beşeri sermaye yatırımı" olarak değerlendirilmesi büyük önem taşımaktadır.**

Bu yeni bakış açısıyla geri ödeme politikalarımızın da aynı fiyatlandırma politikalarında olduğu gibi revize edilmesi zorunluluk halini almıştır.

Bu kapsamda ilk olarak iskonto oranlarında 18 puanlık indirim yapılmasının ve halihazırda iskonto oranı sıfır uygulanan ilaçlarda 18 puanlık ilave ödeme gerçekleştirilmesinin hayati önem arz ettiğini düşünüyoruz.

Söz konusu politikalar sektörümüzün yatırımlarına da büyük darbe vuruyor.

İlaç endüstrimiz yüksek katma değer ve ileri teknolojiye dayanan yapısı gereği, diğer sektörlerden farklı olarak sürekli yatırım yapmak ve kendini yenilemek zorunda. Ancak, uygulanan fiyat ve geri ödeme politikalarının sonucu olarak, bugün sektör başta Ar-Ge olmak üzere yüksek teknolojili yatırımlarını da finanse edemez hale geldi.

Sektörün yaşadığı tüm bu açmazlar sene içinde maalesef kaçınılmaz olarak ilaç yokluklarına sebep oldu. Üretim maliyetlerindeki artış, cari döviz kurlarındaki ani yükseliş, yaşanan nitelikli personel kayıpları ve endüstrinin kendini yenileyecek yatırımları yapamamasının, yoklukların daha da artmasına sebep olabileceğinden endişe ediyoruz.

devam edecek.....